

2e nota van inlichtingen Europese Aanbesteding ‘Projectmanagement Bouwprojecten’

Datum: 17 april 2025

In deze 2e nota van inlichtingen geeft De Haagse Scholen antwoord op de gestelde vragen en geplaatste opmerkingen. Deze 2e nota van inlichtingen maakt onderdeel uit van het aanbestedingsdocument ‘Projectmanagement Bouwprojecten’ met kenmerk EA-0042.

Met deze nota worden ook de aangepaste aanbestedingsdocumenten “Beschrijvend document nieuw”, “Bijlage 5 Concept Raamovereenkomst nieuw” het “Bijlage 2 Prijzenblad nieuw” in TenderNed onder “Aanbestedingsdocumenten” geüpload. Toegevoegde tekst in deze documenten is geel gearceerd en rode/blauwe doorgestreepte tekst is verwijderd.

Wij wensen u veel succes met het opstellen van uw Inschrijving en zien deze graag uiterlijk 7 mei 12.00 uur tegemoet.

Hieronder volgt de tabel, per aanbesteding toevoegen.

Ref. Nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
128	Artikel 21. ‘Verjaring/Verval’	Krachtens ARVODI-2018 gelden wettelijke verjaringstermijnen. Krachtens de in de branche gebruikelijke verzekeringskaders, bieden verzekeraars veelal een maximale dekkingstermijn aan van tien jaar, hetgeen ook de reden is dat wij in vraag #5 van de NvI vroegen een vervaltermijn van tien (10) jaar overeen te komen. De aanbestedende dienst heeft kenbaar gemaakt hier niet mee akkoord te gaan. Bent u met deze aanvullende toelichting bereid om alsnog een vervaltermijn van tien (10) jaar te hanteren vanaf de dag waarop de opdracht door voltooiing of opzegging is geëindigd? Indien u hier niet mee akkoord kunt gaan, bent u dan in het kader van onze verzekering bereid een verjaringstermijn van vijf (5) jaar overeen te komen vanaf de dag waarop de opdracht door voltooiing of opzegging is geëindigd, waarbij partijen zich zullen inspannen om eventuele stuitingen tot een minimum te beperken? Op die manier kunnen partijen voorkomen dat er nog schade gevorderd kan worden nadat de verzekeringsdekking is vervallen, hetgeen	Opdrachtgever gaat alsnog akkoord met een vervaltermijn van 10 jaar. Bijlage 5 Concept Raamovereenkomst is aangepast. NB. Dit antwoord gaat voor boven het gegeven antwoord op vraag 107 1e Nota van Inlichtingen, waarmee de bevestiging op de vraag zoals gesteld in vraag 107 1e Nota, komt te vervallen.

		onwenselijk is voor zowel opdrachtnemer als opdrachtgever.	
129	Artikel 21.3 ARVODI 2018 jo vraag #7 NvI	Indien er sprake is van een schending van IE-rechten, als bedoeld in artikel 24 ARVODI, is de aansprakelijkheid geenszins beperkt. Een onbeperkte aansprakelijkheid is voor ons niet verzekeraar. Bent u derhalve bereid een maximaal aansprakelijkheid hieromtrent overeen te komen van € 2.500.000,-?	DHS is akkoord. Bijlage 5 Concept Raamovereenkomst is aangepast.

130	Artikel 21.3 ARVODI 2018	<p>Uit vraag en antwoord #9 en #108 blijkt dat de aanbestedende dienst niet bereid is aan te sluiten bij de aansprakelijkheidsbepaling zoals opgenomen in DNR 2011, met als reden dat de omvang van een potentiële schade los staat van de hoogte van het honorarium. Hoewel wij dit onderkennen, vormt een onevenredige verhouding tussen honorarium en mogelijke schadevergoeding een risico voor onze bedrijfscontinuïteit. Het is niet in lijn met goed ondernemerschap om aanzienlijke aansprakelijkheden te accepteren voor een relatief laag honorarium, met de verwachting dat de verzekeraar zal uitkeren. Wij stellen voor een bepaling overeen te komen waarin het honorarium concreet gekoppeld is aan de aansprakelijkheid, deze per opdracht wordt beperkt en een absoluut maximum wordt vastgesteld.</p> <p>De aanbestedende dienst heeft reeds aangegeven dat een schadebeperking conform DNR 2011 niet toereikend is. Bent u in afwijking van DNR 2011 bereid om een veelvoud van het honorarium te hanteren, waarbij de beperking per opdracht en een maximum van € 2.500.000 ongewijzigd blijven? Zoals bijvoorbeeld vijfmaal het honorarium, waarbij wij het volgens tekstvoorstel doen: 'De door de Opdrachtnemer te vergoeden schade is per opdracht beperkt tot vijfmaal het honorarium van de Opdrachtnemer, met een maximum van € 2.500.000,-'.? Indien u vijfmaal het honorarium ook nog ontoereikend acht, kunt u dan een aangepast voorstel doen waarbij in ieder geval wel een koppeling opgenomen is?</p>	DHS is akkoord. Bijlage 5 Concept Raamovereenkomst is aangepast.
-----	--------------------------	---	--

131	Artikel 7.3 Concept Raamovereenkomst	De beantwoording van vraag #82 en vraag #112 lijkt tegenstrijdig te zijn. Kunt u conform het antwoord op vraag #112 bevestigen dat de vrijwaring zoals opgenomen in artikel 7.3 van de Concept Raamovereenkomst komt te vervallen?	Excuus voor de verwarring. Opdrachtgever bevestigt dat de vrijwaring zoals opgenomen in artikel 7.3 van Bijlage 5 Concept Raamovereenkomst komt te vervallen. Dit is aangepast.
132	Artikel 3.6.1 en 3.6.5 Beschrijvend document jo. artikel 21.6 ARVODI 2018	Uit vraag en antwoord #6 en #25 uit de NvI vloeit voort dat de aanbestedende dienst een vrijwaring beoogt ten aanzien van aanspraken die verband houden met inlenersaansprakelijkheid voor de loonheffingen en omzetbelasting die opdrachtnemer of door deze ingeschakelde derde in verband met het uitvoeren van de Raamovereenkomst verschuldigd zijn of worden. Echter, dit staat niet als zodanig beschreven artikel 3.6.1 en 3.6.5 van het Beschrijvend document. Kunt u derhalve bevestigen dat deze bepalingen zo geïnterpreteerd mogen worden dat de aanbestedende dienst een vrijwaring beoogt ten aanzien van aanspraken die verband houden met inlenersaansprakelijkheid voor de loonheffingen en omzetbelasting die opdrachtnemer of door deze ingeschakelde derde in verband met het uitvoeren van de Raamovereenkomst verschuldigd zijn of worden en deze vrijwaring niet (ook) op andere aanspraken ziet?	Dat is correct.

133	fase 2: definitiefase blz. 11 + vraag 71 van NvI 1	U geeft aan dat het opstellen van het Programma van Eisen gebeurt onder verantwoordelijkheid van de projectmanager. Verantwoordelijk zijn voor het proces is in onze ogen iets anders dan het opstellen en maken van een Programma van Eisen. Verwacht u dat het projectmanagement bureau ook de PvE's opstelt of wordt voor het opstellen van het PvE een adviesbureau ingeschakeld? Beide is mogelijk, maar dit maakt veel uit voor de inzet van desbetreffende fase.	De projectmanager is verantwoordelijk en coördineert richting de oplevering van een PVE. Het daadwerkelijk opstellen van het PVE is geen onderdeel van het prijzenblad.
134	fase 2: definitiefase, blz. 11 + vraag 71 van NvI 2	Als de projectmanagement bureau verantwoordelijk is voor het opstellen van het PvE is ons advies om het opstellen van een PvE als aparte taak aan te maken in het prijzenblad waarin de huisvestingadviseur ook als functie wordt toegevoegd.	Zie vraag en antwoord 130.
135	fase 3: ontwerpfase blz. 11	Schetsontwerp wordt overgeslagen (direct uitwerken van een functioneel voorlopig ontwerp. Is dit bewust?	Nee, dit is niet bewust. We gaan ervan uit dat het Schetsontwerp onderdeel kan zijn van het ontwerpproces.
136	fase 4: bestek en aanbestedingsfase, blz 11	U geeft aan dat er een traditioneel bestek of een prestatiegerichte uitvraag gekozen kan worden, maar ook dat op basis van een definitief ontwerp het plan verder wordt uitgewerkt. De titel van de fase wekt verwarring, vooral omdat u ook spreekt over een parallel proces met de omgevingsvergunning. Klopt het dat de wijze van aanbesteden vrij te bepalen is, dus dat er ook op basis van een technisch ontwerp een traditionele aanbesteding gestart kan worden? Dit zou betekenen dat de omgevingsvergunning eerder wordt aangevraagd dan de aanbestedingsprocedure.	De bepaling van de wijze van aanbesteden gebeurt in overleg met de Opdrachtgever. Waarbij de projectmanager een adviesrol heeft.

137	6 maanden is een lange nazorgfase. Hoe wordt de scheiding tussen beheer en onderhoud en afhandelen opleverpunten bewaakt?	6 maanden is een lange nazorgfase. Hoe wordt de scheiding tussen beheer en onderhoud en afhandelen opleverpunten bewaakt?	6 maanden is onze interne richtlijn op dit moment. Binnen deze termijn wordt nazorg in overleg en overeenstemming tussen partijen gezorgd.
138	verantwoordelijkheden projectmanager blz. 12	Alhoewel de projectmanager beschikt over kostendeskundigheid gaan wij ervanuit dat er ook een onafhankelijke bouwkostendeskundige naast de projectmanager gecontracteerd wordt. Kunt u dit bevestigen?	Ja, dat klopt.
139	technische bekwaamheid 1; kinderopvang blz. 22	Voldoet een voorschoolse educatie (gegeven door een externe partij/ kinderopvang organisatie) ook i.p.v. een kinderopvang? De leerlingen zijn jonger dan de onderbouw leerlingen en dient gekeurd te worden bij de GGD.	Voorschoolse educatie voldoet. Valt ook onder de wet kinderopvang sinds de harmonisering.
140	verantwoordelijkheden projectmanager blz. 12	U spreekt van een senior projectmanager. Kan u aangeven hoeveel jaar ervaring de projectmanager minimaal moet hebben?	We gaan ervan uit dat de Inschrijver op kwalitatieve gronden en ervaring senioren benoemd, en stellen hierover geen ervaringsjaren.
141	verantwoordelijkheden projectmanager	Er zijn in de nota van Inlichtingen meerdere vragen gesteld over welke werkzaamheden per fase aangeboden moeten worden. Voor een eerlijk vergelijk tussen partijen wilt u dat iedereen met vergelijkbare werkzaamheden rekening houdt (los dat de aanpak mag verschillen en het aantal uur wat met nodig acht voor de werkzaamheden mag verschillen). Is het een mogelijkheid om de taken van de projectmanagement bureau doormiddel van de DNR de Standaardtaakbeschrijving (ook wel gedefinieerd als een kruisjeslijst) te verduidelijken? Hiermee houdt u de inschrijvingen eerlijk.	In de Inschrijving gaat u uit van een gemiddelde aanpak en bijbehorende werkzaamheden. Per Inschrijving zal deze aanpak wellicht deels verschillen en daar liggen kansen voor onderscheid in aanpak en efficiëntie. Indien u dat wenst kunt u een toelichting m.b.t. het prijzenblad in word/pdf meesturen.

142	technische bekwaamheid 1; minimale oppervlakte blz. 22	We hebben een basisschool die voldoet aan uw referentie, maar de oppervlak BVO is 1.486 m2. De school omvat alle groepen en een speellokaal. We zijn van mening dat dit een minimaal verschil is t.o.v. het gevraagde oppervlakte en dat het verschil niet tot een andere (mindere) ervaring leidt vanuit de projectmanager. Is het akkoord om deze basisschool als referentie in te dienen?	Afwijking van minimaal 5% is akkoord.
143	wensen ten aanzien van de Casus OBS De Leeuwerikhoeve 5.2.1	Kan u bevestigen dat u een aanpak vraagt tot en met besluitvorming renovatie versus nieuwbouw? Of verwacht u een aanpak tot en met nazorg?	De eerste vraag betreft de besluitvorming renovatie versus nieuwbouw.: -Welke aanpak zou uw bureau voorstellen om met de juiste onderbouwing te adviseren over renovatie of vervangende nieuwbouw? De overige vragen betreft het hele project tot en met de nazorg: - Welke specifieke onderwerpen in uw projectaansturing extra aandacht nodig hebben. - Beschrijf tevens welke specifieke kansen u in deze samenwerking kunt benutten. - Beschrijf welke belangrijkste risico's en beheersmaatregelen u op voorhand ziet en voorstelt.
144	Wensen ten aanzien van een presentatie 5.2.2	is het mogelijk om de aanpak aan de hand van meerdere voorbeelden toe te lichten of wil u dat presentator slechts één project beschrijft/ benoemt?	Meerdere voorbeelden is akkoord.

145	Bijlage 5 concept raamovereenkomst artikel 1.2	Zoals aangegeven in de eerste NvI is de DNR (herzien: 2013) een breed gedragen en veel gebruikte set voorwaarden in onze branche. De ARVODI-2018 geeft op veel punten antwoord, maar is niet zo volledig als de DNR. Is het mogelijk om de DNR naast de ARVODI-2018 van toepassing te verklaren, waarbij de ARVODI-2018 prevaleert. De ontbrekende punten zijn hiermee geborgd.	DHS is akkoord. Bijlage 5 Concept Raamovereenkomst is aangepast.
146	Bijlage 5 concept raamovereenkomst artikel 2.4	U geeft aan dat de raamovereenkomst met onmiddellijke ingang opgezegd kan worden bij het overschrijden van de totale opdrachtwaarde. Klopt het dat dit € 980.000,- excl. btw over 6 jaar is?	Dat is correct.
147	Beoordeling prijzenblad	Kunnen we ervanuit gaan dat u ook kritisch bent of de prijzenblad realistisch is en eventueel door een bouwkostendeskundige laat controleren?	U kunt ervan uitgaan dat wij altijd kritisch zijn. Zie ook vraag en antwoord 149.
148	datum presentaties aanvullend op vraag 64	U heeft op verzoek de presentaties verplaatst naar 2, 3 en 4 juni. Echter is onze projectmanager die week juist op vakantie en de aanwezigheid van de projectmanager is noodzakelijk. Om beide partijen tegemoet te komen is het mogelijk om één presentatiemiddag de week ervoor aan te houden, conform oude planning (26 en/of 27 mei). Spreiden is onhandig, maar wij denken dat deze projectmanager past goed bij uw opgave. Zou zonde zijn als we door het verplaatsen van de presentaties iemand anders moeten voorstellen.	Dat is akkoord. Indien 2, 3, 4 juni niet mogelijk is dan is 26 en /of 27 mei is ook mogelijk. DHS zal uiterlijk 22 mei contact met Inschrijvers opnemen om de presentatie in te plannen.

149	nadere gunning artikel 3.1 + vraag 29 NvI 1	Opdrachtnemer is verplicht een offerte uit te brengen met inachtneming van het bepaalde in deze Raamovereenkomst en de uurtarieven van het prijzenblad. Echter kunnen het aantal adviesuren niet als basis worden gebruikt. Het is uiteraard een richtlijn (want deze ureninschatting moet realistisch zijn), maar per project moet dit opnieuw ingeschat worden afhankelijk van de complexiteit van de opgave, de planning en de grootte. De zin in artikel 3.1 impliceert dat ook de ingeschatte uren één op één toegepast moeten worden. Dit is vanwege de onvoorspelbaarheid niet mogelijk. Kan u bevestigen dat alleen de uurtarieven van toepassing zijn?	Dat is correct. De ingediende uurtarieven zijn van toepassing. Het in te zetten aantal uur per functionaris wordt per project definitief tijdens de nadere offerteaanvragen en offertes. DHS kan in alle redelijkheid onderbouwingen opvragen en doorvragen als ureninschatting naar beeld DHS niet realistisch is.
150	Nota van inlichtingen 1, vraag 34	Kunnen de werkzaamheden worden gedefinieerd om zodoende onduidelijkheid te voorkomen?	DHS kan de werkzaamheden niet verder definiëren. We vragen u voor het prijzenblad uit te gaan van de werkzaamheden de Projectmanager en Directievoerder. Eventuele toelichting kunt u apart aangeven.
151	Nota van inlichtingen 1, vraag 38	Ter verduidelijking; Het antwoord op de vraag is dus nee; er wordt voor het project een nadere uitvraag gedaan?	Dat is correct.
152	Nota van inlichtingen 1, vraag 63	Wij willen voorstellen om de rol van directievoerder wel mee te nemen in de uitvraag. En de rol van toezichthouder niet mee te nemen in deze uitvraag omdat deze inzet zeer afhankelijk is van type project, bouworganisatievorm en snelheid van invoering wet- en regelgeving Wet Kwaliteitsborging. Dit kan leiden tot een ongelijke inschrijvingen die niet goed met elkaar zijn te vergelijken. Bent u akkoord?	Ter verduidelijking: Voor het prijzenblad kunt u uitgaan van de taken van de projectmanager en de directievoerder. Bij overige functionarissen bedoelen wij interne functies ter ondersteuning van de projectleider.

153	Nota van inlichtingen 1, vraag 93	Deze vraag lijkt nog niet beantwoord, Het antwoord waar u naar verwijst, antwoord vraag 94, gaat over het UEA formulier en niet over de rollen interne projectleider en bouwheer.	De verwijzing naar vraag 94 is niet correct. Zie vraag en antwoord vraag 92 van 1ste nota van inlichtingen. Interne projectmanager is contactpersoon bij gemeente Den Haag (OHV aanspreekpunt). Bouwheer is meestal het schoolbestuur. Mandaat is akkoord voor project bij gemeente en schoolbestuur.
154	Nota van inlichtingen 1, vraag 123	Klopt het dat het aantal partijen dat uitgenodigd wordt voor de Presentatie niet is gelimiteerd?	Dat is correct.
155	Nota van inlichtingen 1	U geeft in de nota van inlichtingen aan n.a.v. de vragen een aantal tekstuele wijzigingen door te voeren in het beschrijvend document. Kunnen wij de nieuwe versie van het beschrijvend document ontvangen?	Ja het "Beschrijvend document nieuw" wordt met het publiceren van deze 2e nota van inlichtingen meegestuurd net als het "prijzenblad nieuw" en "Bijlage 5 Concept raamovereenkomst nieuw".
156	Punt 118 Eerste NvI (Contractvorm)	Zouden jullie nog kunnen aangeven welke contractvorm van toepassing is op dit project? Bij de beantwoording van punt 118 is hier niet op ingegaan.	Een Raamovereenkomst op basis van dienstverlening.
157	21.3 Aansprakelijkheid (ARVODI 2018)	De uitzonderingen genoemd in vraag 8 van NvI 1 zijn vormen van indirecte schade. Bent u bereid om, ter versimpeling en zodat wij de verzekering goed kunnen laten aansluiten hierop, de tekst te wijzigen naar "met uitzondering van indirecte schade"?	Niet akkoord.

158	21.3 Aansprakelijkheid (ARVODI 2018)	Opdrachtnemer loopt niet weg voor aansprakelijkheden in het kader van intellectueel eigendom. Een onbeperkte aansprakelijkheid hierin is echter onverzekerbaar, omdat een verzekering altijd vergt dat er een maximumaansprakelijkheid wordt overeengekomen. Opdrachtnemer wijst erop dat een verzekering dient ter borging van belangen van beide partijen: opdrachtgever heeft hiermee een onafhankelijk aanspreekpunt voor verhaal van schade. Bent u bereid artikel 21.3 sub c te laten vervallen? Opdrachtnemer benadrukt dat dit de aansprakelijkheid van opdrachtnemer als zodanig onverlet laat.	DHS is akkoord. Bijlage 5 De concept Raamovereenkomst is aangepast.
159	21.3 Aansprakelijkheid (ARVODI 2018)	Bent u bereid om in aanvulling op artikel 21.3 de aansprakelijkheid per nadere opdracht te beperken tot een maximumbedrag zodat wij deze onder de verzekering kunnen brengen? Wij benadrukken dat een goed aansluitende verzekering de belangen van beide partijen borgt.	Akkoord. Zie ook het antwoord op vraag 130 (2e nota).
160	Aanbestedingsleidraad, pagina 27 paragraaf 5.2.1	Er wordt in deze casus een aanpak voor een haalbaarheidsfase gevraagd, terwijl het uitgangspunt vervangende nieuwbouw betreft. Kijkend naar de totale scope van de werkzaamheden van de projectmanager zou de nadruk meer bij de fases hierna liggen. Hoe zwaar telt deze haalbaarheidsvraag mee in de beoordeling van dit criterium?	De stelling is niet correct, want nieuwbouw is niet het uitgangspunt is in 5.2.1. dat is alleen in 5.3 aan de orde. Zie ook vraag en antwoord 142.

161	Beschrijvend document - Paragraaf 4.4.2	<p>We willen onduidelijkheid wegnemen m.b.t. 1ste nota van inlichtingen vraag 40 en 61.</p> <p>Vraag 40 Kerncompetentie 1: volstaat een referentie van een project dat wel in uitvoering is, maar waarvan de oplevering nog niet heeft plaatsgevonden?</p> <p>Antwoord: Dat is akkoord. Zie beschrijvend document is aangepast.</p> <p>Vraag 61 4.2.2 Bij kerncompetentie 2 vindt wederom een stapeling van eisen plaats. Tevens dienen alle fases te zijn uitgevoerd waarna in de algemene toelichting gesproken wordt over 'de werkelijk behaalde resultaten'.</p> <p>Wij zouden in dit raamcontract eerder een referentie verwachten voor een ander raamcontract waarin opdrachtnemer laat zien meerdere jaren achtereen voor vergelijkbare opdrachten heeft gewerkt.</p> <p>Bent u bereid deze vraag meer op de contractvorm toe te spitsen ipv op het doorlopen van alle fase. De doorlooptijd van deze fasen binnen IHP's is geregeld lang waardoor projecten nog niet afgerond zijn, maar wel prima vergelijkbaar met projecten van De Haagse Scholen</p> <p>Antwoord: DHS verwacht een referentie van een uitgevoerd project in de afgelopen 10 jaar en verwachten niet een referentie van een raamcontractant.</p>	Het antwoord op vraag 61 (1ste nota) is correct. DHS verwacht een uitgevoerd project in de afgelopen 10 jaar. Zie beschrijvend document nieuw.
-----	--	---	--